

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

**Komisja
Gospodarki
i Rozwoju**

**Komisja
Ochrony
Środowiska,
Zasobów
Naturalnych
i Leśnictwa**

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **PODKOMISJI NADZWYCZAJNEJ
DO ROZPATRZENIA RZĄDOWEGO
PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY
O GOSPODARCE OPAKOWANIAM I
ODPADAMI OPAKOWANIOWYMI
ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW
(DRUK NR 760)
(NR 1)
z dnia 8 listopada 2024 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Gospodarki i Rozwoju

Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

– podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (druk nr 760) (nr 1)

8 listopada 2024 r.

Podkomisja nadzwyczajna do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw, obradująca pod przewodnictwem poseł **Gabrieli Lenartowicz (KO)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- wybór prezydium podkomisji;
- dyskusja ogólna nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (druk nr 760).

W posiedzeniu udział wzięli: **Paulina Hennig-Kloska** minister klimatu i środowiska wraz ze współpracownikami, **Tomasz Tratkiewicz** dyrektor Departamentu Podatku od Towarów i Usług Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami, **Ewelina Buława** dyrektor Departamentu Gospodarowania Odpadami w Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wraz ze współpracownikami, **Joanna Wyszyńska** dyrektor Departamentu Prawnego Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, **Małgorzata Szymborska** doradca techniczny w Najwyższej Izbie Kontroli, **Marcin Hydzik** prezes Zarządu Związku Polskich Przetwórców Mleka, **Andrzej Gantner** wiceprezes Polskiej Federacji Producentów Żywności Związek Pracodawców, **Rafał Górski** prezes Instytutu Spraw Obywatelskich, **Barbara Groele** sekretarz generalny Stowarzyszenia Krajowa Unia Producentów Soków, **Krzysztof Hornicki** przewodniczący Komisji Business Center Club ds. Gospodarki Odpadami, **Marcin Joppek** członek Zarządu Związku Producentów Paliw z Odpadów i Biomasy, **Piotr Kardaś** sekretarz generalny Związku Pracodawców Polskie Szkło, **Kamil Kędra** członek Polskiej Izby Gospodarki Odpadami, **Edyta Kwapich-Lenik** ekspert w Polskim Związku Producentów Przemysłu Farmaceutycznego – Krajowi Producenci Leków, **Grzegorz Lang** dyrektor ds. prawnych w Federacji Przedsiębiorców Polskich, **Magdalena Markiewicz** prezes zarządu PolKa Operator Systemu Kaucyjnego Not For Profit SA wraz ze współpracownikami, **Piotr Mazurek** ekspert ds. Gospodarki Obiegu Zamkniętego w Departamencie Energii i Zmian Klimatu Konfederacji Lewiatan, **Bartłomiej Morzycki** dyrektor generalny Związku Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego Browary Polskie, **Sylwester Mroczek** menedżer Działu Rozwoju Formatów i Konceptów Handlowych w Carrefour Polska sp. z o.o., **Konrad Nowakowski** prezes Polskiej Izby Odzysku i Recyklingu Opakowań, **Tadeusz Pokrywka** prezes w Krajowej Izbie Przemysłu Spożywczego i Opakowań, **Maciej Ptaszyński** prezes Polskiej Izby Handlu, **Paweł Sosnowski** pełnomocnik zarządu ds. regulacji środowiskowych INTERZERO, **Karol Stec** dyrektor ds. koordynacji projektów w Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji, **Aleksander Traple** prezes Związku Pracodawców Branży Elektroodpadów i Opakowań Elektro-Odzysk, **Marcin Uchman** wiceprzewodniczący zarządu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, **Tomasz Walczak** członek zarządu stowarzyszenia Przyjazna Gospodarka, **Marzena Wichniarz** prezeska zarządu Fundacji Rodzice dla Klimatu, **Jacek Wodzisławski** prezes zarządu Fundacji na rzecz Odzysku Opakowań Aluminiowych RECAL.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Bogdan Wojtów, Paulina Przybysz, Katarzyna Gadecka, Ziemowit Uździejcki** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Szanowni państwo, a zwłaszcza panie posłanki i panowie posłowie, świeżo upieczeni członkowie podkomisji nadzwyczajnej. Prosimy o zajęcie miejsc. Witam panią przewodniczącą Pasławską, świeżo upieczoną członkinię podkomisji nadzwyczajnej.

Otwieram posiedzenie podkomisji. Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum.

W pkt 1 naszych obrad jesteśmy zobowiązani do ukonstytuowania się podkomisji. Proponuję, żebyśmy powołali prezydium w postaci przewodniczącego i zastępcy, bo wydaje się, że taki skład wystarczy do sprawności prowadzenia obrad. Proponuję, by przewodnictwo w podkomisji objął przedstawiciel Koalicji Obywatelskiej, a na zastępcę podkomisji proponuję naszego rodzyńka z Konfederacji. Jeśli wyrażacie państwo zgodę, to moglibyśmy przystąpić do głosowania.

Poseł Magdalena Filipek-Sobczak (PiS):

Mam wniosek przeciwny. Na wiceprzewodniczącą chciałabym zgłosić kandydaturę pani poseł Anny Paluch z Klubu Prawo i Sprawiedliwość. Jest czterech posłów z Klubu Prawa i Sprawiedliwości i uważam, że będzie to słuszne. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Nie zgłaszałam pani posłanki Paluch, bo znając jej temperament, nie sprzyjałoby to sprawnemu procedowaniu, stąd moja propozycja, ale oczywiście poddamy tę kwestię pod głosowanie. Już trzecią kadencję jestem z panią poseł w jednej Komisji i dzielę się swoim doświadczeniem. Na przewodniczącego podkomisji zgłaszam swoją kandydaturę.

Kto z pań i panów posłów jest za moją kandydaturą na przewodniczącą podkomisji? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Głosowało 11 posłów: za było 7 posłów, przeciw było 0 posłów, wstrzymało się 4 posłów.

Dziękuję za zaufanie. Zostałam przewodniczącą podkomisji. Przystępujemy do głosowania nad kandydaturami na wiceprzewodniczącego podkomisji w kolejności zgłoszeń. Czy poseł Skalik wyraża zgodę na kandydaturę?

Kto jest za kandydaturą pana posła Skalika na wiceprzewodniczącego podkomisji? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Głosowało 11 posłów: za było 6 posłów, przeciw było 0 posłów, wstrzymało się 5 posłów.

Pan Włodzimierz Skalik został wiceprzewodniczącym podkomisji, więc głosowanie nad kolejną kandydaturą jest bezprzedmiotowe. Gratuluję panu Włodzimierzowi i zapraszam do prezydium.

Otwieram zapowiadaną wcześniej część naszych obrad, ale najpierw uzgodnimy kwestie merytoryczne. Proponuję, żeby podkomisja po zebraniu wszystkich szczegółowych materiałów przesłała wszystkim państwu materiały, które wpłynęły jeszcze do podkomisji środowiska z propozycjami i sugestiami poprawek czy stanowisk ze strony interesariuszy do rozważenia i przygotowania się do merytorycznego posiedzenia. Prześliśmy także poprawki legislacyjne, które wpłynęły do Biura Legislacyjnego. Materiały, które będziemy kolportować do członków podkomisji, prześlemy także do ministerstwa celem przygotowania się do spotkania. Proponuję, żebyśmy spotkali się na szczegółowych obradach w poniedziałek 18 listopada, ale zawiadomimy państwa odrębnie, bo będzie to zależało od dostępności sali.

Pierwszy dzień posiedzenia Sejmu jest 19 listopada i jeśli mamy rzeczywiście pracować, to nie możemy ryzykować kolizji z obradami plenarnymi bądź ewentualnymi głosowaniami. Oczywiście możemy zwołać posiedzenie na wtorek, ale jest ryzyko kolizji z obradami plenarnymi. Mamy też gości, którzy muszą dojechać, więc z szacunkiem dla wszystkich proponuję poniedziałek. Jeśli zgłaszacie się państwo do pracy merytorycznej w podkomisji, to trzeba sobie zadysponować na to czas.

Poseł Anna Sobolak (KO):

Pani przewodnicząca, stawiam wniosek, aby pozostawić termin spotkania kolejnej podkomisji nadzwyczajnej na poniedziałek 18 listopada. Tak jak słusznie pani zauważyła,

jeżeli mamy solidnie pracować, to musimy sobie zostawić trochę więcej czasu, więc żeby nie kolidowało to z posiedzeniem Sejmu. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Szczegółową godzinę będziemy uzależniali od dostępności sali. Jest to w przeddzień Sejmu, więc będzie bardzo dużo komisji i musimy odpowiednio wcześniej zarezerwować salę, żebyśmy mieli wystarczającą ilość czasu. Tak jak mówię, mamy teraz tak zwany świąteczny tydzień i dostaniecie państwo materiały do wyrobienia sobie opinii na ten temat. Biorę pod uwagę to, że zarówno państwo posłowie, jak i zainteresowani goście muszą dojechać do Warszawy, a czasami to nie jest rzut kamieniem. Czy możemy przyjąć taki wstępny plan pracy? Być może nie skończymy wszystkiego na jednym spotkaniu i zrobimy drugą część, bo musimy przedstawić sprawozdanie jeszcze na plenarnym posiedzeniu Komisji, żeby drugie czytanie mogło odbyć się na kolejnym posiedzeniu, jeśli nie będzie perturbacji. W takim razie mogę przyjąć, że uzgodniliśmy tę kwestię i możemy przystąpić do drugiej części – ogólnej.

Czy ze strony państwa gości i ze strony społecznej jest chęć zabrania głosu i przedstawienia ewentualnych propozycji dla podkomisji? Czy państwo z sekretariatu mogą zapisać poszczególne osoby do głosu, żebym mogła go udzielić? Mam ogromną prośbę o syntetyczne wystąpienia, ponieważ w większości znamy państwa stanowiska i zostały one przesłane na piśmie, a będą także rozesłane poszczególnym członkom podkomisji. Proszę o zwięzłe przedstawienie swoich stanowisk, ale odnoszące się do konkretnej ustawy z propozycją rozważenia projektów poprawek, które przesłaliście państwo pisemnie lub jeszcze dośleć. Musicie państwo przekonać posłów do tego, by uznali te poprawki za swoje, bo trzech posłów jest potrzebnych do tego, by poprawki mogły być zgłoszone i procedowane. Proszę o głos pana Andrzeja Gantnera. Proszę przedstawić do protokołu formację czy organizację, którą pan reprezentuje. Dziękuję bardzo.

Dyrektor generalny Polskiej Federacji Producentów Żywności Związek Pracodawców Andrzej Gantner:

Dziękuję bardzo. Szanowna pani przewodnicząca, szanowna Komisjo, panie posłanki i panowie posłowie. Dziękuję bardzo za udzielenie głosu. Reprezentuję Polską Federację Procentów Żywności i nazywam się Andrzej Gantner. Oczywiście przesłaliśmy stosowne poprawki do ustawy o zmianie ustawy. Skupiliśmy się na poprawkach do przedłożenia rządowego, bo zdajemy sobie sprawę, że wychodzenie poza przedłożenie chyba nie ma już w tej chwili żadnego sensu i może być bardzo kłopotliwe, szczególnie, że to my czujemy wielką presję, żeby ustawa o zmianie ustawy została uchwalona i weszła w życie przed końcem roku, ponieważ w przeciwnym razie myślę, że czeka nas niewyobrażalny kaucyjny chaos, który będzie wręcz bardzo niebezpieczny również finansowo dla całej gospodarki. W związku z tym skupiliśmy się na kilku poprawkach, które są dla nas kluczowe, a które faktycznie obejmują to, co jest w przedłożeniu.

Pierwsza poprawka dotyczy własności odpadów. Zgłaszaliśmy to od dłuższego czasu i uważamy, że sytuacja, w której operator zbiera odpady nie swoich klientów, czyli firm, które się do niego nie zapisały i automatycznie nabywa prawo własności do tych odpadów, jest sytuacją wysoce dziwną. Szczepnie mówiąc, z punktu widzenia własności i tego kto za co płaci, jest to sytuacja kuriozalna. Uważamy, że operator powinien być właścicielem zebranych odpadów, ale tylko od swoich klientów. Są to dwa ważne aspekty. Przede wszystkim chodzi o to, jak policzyć nieodebraną kaucję, a od nieodebranej kaucji następne przepisy mówią, że trzeba będzie zapłacić VAT, w związku z tym jak rozliczyć się pomiędzy operatorami, co jest czyje i od czego tak naprawdę mamy zapłacić tę kaucję?

Druga ważna rzecz. O ile w puszkach aluminiowych nie ma to może dużego znaczenia, bo aluminium to aluminium, ale PET PET-owi nierówny i butelka butelce nierówna. Są butelki, które są kolorowe, przezroczyste i jest też różna jakość tych opakowań. Firmy napojowe, które według ustawy wchodzi w system kaucyjny, płacą za ten system kaucyjny i ponoszą opłaty na rzecz operatora, chcieliby mieć pewność, że to właśnie ich butelki zbierze operator i to do ich butelek będzie miał własność, a nie do czegokolwiek, czyli do sytuacji, w której kto pierwszy, ten lepszy, kto komu co zabierze, a potem się będziemy rozliczać. To dosyć dziwna sytuacja. Druga poprawka dotyczy tego, że sklepy

detaliczne powinny mieć wprost zagwarantowane, że ten kto odbiera od nich odpady opakowaniowe zebrane w systemie kaucyjnym, ten musi im zapłacić kaucję. Mówimy o potężnych pieniądzach. Mówimy o 10 mld zł w obrocie, które trzeba rozliczyć co do złotówki. Nie może być tak, że sklep będzie się potem zastanawiał, od kogo ma wydobyć kaucję, szczególnie że to sklepy są tymi, którzy wykładają gotówkę do konsumentów i jakoś muszą ją później odebrać.

Kolejne poprawki są techniczne, bo chodzi o formę zawierania umów. Proponujemy, żeby oprócz formy pisemnej i formy elektronicznej dodać prostą formę dokumentową. To nie żadna rewolucja. Chodzi o to, żeby można było podpisywać umowy poprzez specjalne platformy internetowe. Biorąc pod uwagę, że chcemy, żeby docelowo około 120 tys. podmiotów gospodarczych podpisało umowę w systemie kaucyjnym, to wydaje mi się, że przyjęcie formy dokumentowej nie jest jakimś strasznym problemem.

Kolejna poprawka, którą proponujemy, związana jest z tym, że w ustawie są zawarte terminy rozliczania się pomiędzy operatorem a firmą napojową z zebranej kaucji. Firma napojowa zbiera z rynku kaucję, a potem musi przekazać ją do operatora, który potem tą kaucją dysponuje. W ustawie są dwa okresy – od 1 do 15 i potem od 16 do końca miesiąca. Problem polega na tym, że ostatni dzień tego okresu jest zarazem dniem rozliczenia się z operatorem. Jak państwo wiecie, jest to niewykonalne. Jeżeli mamy zbierać kaucję 15 dnia miesiąca i też tego 15 mamy się rozliczyć z operatorem, to ja mam pytanie. Skoro kaucję będziemy zbierać do godziny 23:59 albo nawet trochę dłużej, to jakim cudem mamy się dokładnie w tym samym czasie rozliczyć z operatorem? Na podstawie jakich dokumentów? Potrzebujemy czasu. Owszem te dwa okresy rozliczeniowe jak najbardziej, ale do każdej daty finalnej okresu trzeba doliczyć kilka dni na to, żeby każdy przedsiębiorca mógł złożyć sprawozdanie do operatora, żeby operator mógł wystawić stosowny dokument i żeby te pieniądze spokojnie przelać. Inaczej jest to niewykonalne i albo będzie to fikcja albo trzeba będzie nadpłacać kaucję zupełnie bez sensu. To jest kolejna bardzo ważna rzecz.

Następna rzecz to jest okres przejściowy. Apelujemy o to od samego początku i od kiedy trwają prace nad ustawą o zmianie ustawy. Chodzi o to, że ustawa gwarantuje wyłącznie to, że opakowania bez znaku kaucji wprowadzone do obrotu w dniu podpisania umowy, czyli wejścia firmy napojowej w system kaucyjny, będą mogły być wyprzedane. Przemysł napojowy to nie jest mała ilość opakowań. Duża firma opakowaniowa ma zapasy na przykład puszek metalowych rzędu co najmniej na kilka miesięcy, a niektóre nawet na rok. Tego się nie da tak zgrać, żebyśmy nagle z dnia na dzień mogli przejść na opakowania ze znakiem kaucji. W związku z tym proponujemy, żeby dać przedsiębiorcom, którzy nie zdążyli wprowadzić do obrotu swoich produktów i mają zapasy opakowań, jeszcze dwa miesiące po podpisaniu umowy wejścia w system kaucyjny na wprowadzenie do obrotu tych właśnie zapasów. Przecież nie chcemy marnować setek tysięcy pustych opakowań i nie chcemy wylewać setek hektolitrów napojów, tylko dlatego, że nie daliśmy tego okresu. Żeby uspokoić ministerstwo, które uważa, że może być to wytrych, który będzie powodował, że przedsiębiorcy w nieskończoność będą przedłużać wejście w system, zaproponowaliśmy, żeby to były dwa miesiące, ale nie dłużej niż do końca 2025 roku. Moim zdaniem jest to bardzo dobre rozwiązanie, bo faktycznie spowoduje, że nie będzie żadnego sztucznego przedłużania. Co więcej, moim zdaniem osiągniemy efekt taki, jaki chciało osiągnąć Ministerstwo Klimatu, bo wręcz będzie to zachęcało przedsiębiorców, żeby wchodzić wcześniej w system – im wcześniej wejdą, tym dłuższy będą mieli czas na pozbycie się zapasów, a im później, tym ten czas będzie krótszy. To jest bardzo logiczna poprawka i bardzo o nią prosimy.

Jeszcze jedna poprawka, która jest ważna i dotyczy sposobu rozliczania kaucji w momencie, kiedy produkt jest przeznaczony na eksport albo produkt jest przeznaczony do nieodpłatnego przekazania na przykład w formie samplingu. Po pierwsze, jeżeli produkt jest przeznaczony na eksport i na eksport wspólnotowy, to on nie może być opodatkowany kaucją, ponieważ ta kaucja w tym momencie jest po nic. Tak naprawdę produkty wychodzą poza granice Polski i nie wrócą już do nas, więc polskie przedsiębiorstwa, które eksportują dosyć dużo produktów, w tym momencie zetkną się z sytuacją, że nagle ich produkty staną się droższe. Zupełnie bez sensu.

Jeżeli chodzi o przekazywanie produktów na cele charytatywne i samplingowe, to zaproponowaliśmy poprawkę, że tę kaucję zapłaci firma napojowa, żeby nie trzeba było naliczać kaucji. To też wydaje się dosyć logiczna poprawka. To są nasze główne poprawki i jak państwo widzicie, są one bardzo techniczne. Prosilibyśmy bardzo o ich przyjęcie i wprowadzenie do projektu ustawy o zmianie ustawy. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Pan Bartłomiej Morzycki.

Dyrektor generalny Związku Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego w Polsce Bartłomiej Morzycki:

Bartłomiej Morzycki, dyrektor generalny Związku Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego Browary Polskie. Szanowna pani przewodnicząca, dziękuję za udzielenie głosu. Miałem okazję już wczoraj w podobnym gronie przedstawiać nasze propozycje i komentarze, więc też ograniczę się tylko do meritum druku nr 760.

Po pierwsze, chcę powiedzieć, że w pełni popieramy wszystko to, co przed chwilą przedstawił pan prezes Andrzej Gantner, gdyż te poprawki są uzgodnione pomiędzy naszymi organizacjami i też się pod nimi podpisujemy, bo zostały one wypracowane wspólnie. Z kwestii, które podniósł pan prezes Gantner, chcę jeszcze raz bardzo mocno powtórzyć kwestię okresu przejściowego. Wydaje się to być zmiana bardzo drobna i niepozorna, natomiast ona ma ogromne znaczenie finansowe i środowiskowe dla przedsiębiorców, ponieważ musimy sobie zdawać sprawę z liczby opakowań, które są w obrocie i które są na stanach magazynowych. Nawet najlepsza logistyka i najlepsze planowanie nie są w stanie tak tego przygotować, żeby w dniu zero można było przejść z jednego opakowania na drugie bez strat na już wyprodukowanych etykietach czy opakowaniach, a co gorsza, na produktach, które już są napełnione i musiałyby zostać zutylizowane. Jest to bardzo ważna poprawka i myślę, że z tym ograniczeniem, że nie później niż do końca 2025 roku, to jest kompromis, który zabezpieczałby wszystkie strony przed jakimiś możliwymi potencjalnymi nadużyciami w tym zakresie.

Nasza branża piwowarska jest jedną z wiodących, która oferuje napoje w butelkach szklanych wielokrotnego użytku, dlatego szereg naszych propozycji i postulatów odnosi się do tego typu opakowania, które funkcjonuje dzisiaj na rynku i jest efektywne. Tak naprawdę celem tych przepisów powinno być zachęcenie przedsiębiorców zarówno do utrzymania tych opakowań w rynku, a tych, którzy ich jeszcze nie stosują, do ich wprowadzenia, ponieważ są to opakowania najbardziej ekologiczne. Próbując zachować obecny model obrotu tymi opakowaniami i zdając sobie sprawę z tego, że opakowanie wielorazowe jest różne od opakowania jednorazowego, postulujemy w art. 40g po ust. 17 o zapis, który modyfikowałby kwestię przekazywania kaucji przez wprowadzających do podmiotu reprezentującego, ponieważ inaczej niż w przypadku opakowań jednorazowych butelka wielorazowa wraca do producenta i robi to wielokrotnie w ciągu roku. Zasadne jest zatem, żeby rozliczenie pomiędzy wprowadzającym a podmiotem reprezentującym było raz do roku, wtedy, kiedy można zestawić bilans wprowadzonych i odebranych opakowań i wtedy przekazać kaucję, przekazać siedem dni po zakończeniu roku do podmiotu reprezentującego, a nie tak jak jest w przypadku jednorazowych opakowań, które do producenta już nie wracają nigdy w takiej formie w sposób ciągły. To też wydaje się być niewielka zmiana, natomiast ona pozwala naprawdę zachować istniejące łańcuchy obiegu tych opakowań z dużą korzyścią środowiskową. Na liście naszych wspólnych poprawek również jest kwestia VAT.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Jeśli to są wspólne kwestie, to proszę wyrazić ewentualnie ich akceptację.

Dyrektor generalny Związku Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego w Polsce Bartłomiej Morzycki:

Prezes Gantner o tym nie mówił, dlatego chciałem zasygnalizować tę kwestię, ale to już jest ostatnia kwestia. Nasze poprawki dotyczące opodatkowania VAT również odnoszą się do obu tych opakowań, czyli jednorazowego i wielorazowego, które mają odmiennie funkcje w tym systemie. Stoimy na stanowisku, że VAT w przypadku opakowań jednorazowych

nie powinien być pobierany od kaucji, ponieważ nie dochodzi do efektywnego przysporzenia, a podmiot to prezentujący nie może zostać uznany za podatnika, dlatego wnosimy postulat, aby nie pobierać VAT. Natomiast w kwestii butelek wielorazowych przychylamy się do tego, żeby ten VAT był naliczany od kaucji, która nie została zwrócona konsumentom, natomiast ona powinna być ograniczona do kwoty zatrzymanej kaucji, którą można byłoby uznać za wynagrodzenie wprowadzającego, czyli wprowadzamy butelki, odbieramy to, co jest, a niezrzucona kaucja podlega opodatkowaniu VAT. Ta propozycja również jest neutralna pod tym względem dla budżetu państwa, jeśli chodzi o butelki wielorazowe.

Jeśli chodzi o butelki jednorazowe, to myślę, że to będzie jeszcze powtórzone przez koleżanki i kolegów, bo stoimy na stanowisku, że podatek VAT nie powinien obciążać dodatkowo systemu kaucyjnego, ponieważ te środki powinny ten system budować, a nie służyć przysporzeniu na rzecz budżetu państwa. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Proszę o zabranie głosu pana Karola Steca.

Dyrektor ds. koordynacji projektów w Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji Karol Stec:

Karol Stec, Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji. Pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie, pani minister, szanowni państwo, chciałbym zwrócić uwagę na pewne wspólne elementy, które padły w wypowiedziach kolegów oraz przejść szybko do uwag, które przesłaliśmy. Bardzo ważna jest kwestia możliwości dokumentowej, czyli podpisania zdalnie i elektronicznie umów. Reprezentuję sklepy, a sklepów, które mają być w systemie kaucyjnym, jest około 80 tys., więc jeżeli będą miały podpisać z operatorami umowy, to z naszego punktu widzenia umożliwienie tej formy dokumentowej, czyli podpisania umowy zdalnej przez platformę, jest bardzo istotne. Druga kwestia, którą również chciałbym zaznaczyć, to zwolnienie kaucji z VAT. Proszę państwa, nie może być tak, że środki, które stanowią przychód systemu dla operatorów i mają służyć budowaniu tego systemu, jego ulepszaniu i zwalczaniu ewentualnych elementów, które słabiej działają lub zapobieganiu tak zwanym fraudom czy nieprawidłowościom w działaniu systemu, są obciążone dodatkowo podatkiem VAT.

Teraz pozwolę sobie przejść do naszych poprawek. Chciałbym przejść najpierw do poprawek o charakterze praktycznym, a więc przede wszystkim zwolnienie sklepów non food z obowiązkowego odbioru opakowań w systemie kaucyjnym. Chodzi tu o sklepy z kategorii RTV, AGD, sklepy odzieżowe, apteki, drogerie, meblowe, budowlane czy DIY. One tak naprawdę mają napoje w sprzedaży impulsowej i to w dość specyficznej kategorii o małych objętościach. Nie chcemy, żeby były one zwolnione ze sprzedaży z kaucją, tylko chcemy, żeby były objęte dobrowolnym obowiązkiem zwrotu opakowań z tego względu, że są to sklepy, w których większość towarów to towary non food. Tak naprawdę sklepy te nie są przygotowane do wdrożenia systemu kaucyjnego, a z drugiej strony rezygnacja przez nich ze sprzedaży napojów w wersji impulsowej przy kasach dla komfortu konsumentów będzie stanowiła duży uszczerbek dla wprowadzających, jeżeli chodzi o małe objętości. Wydaje nam się, że dobrowolność odbioru opakowań kaucyjnych przez te sklepy będzie dobrym rozwiązaniem.

Kolejna kwestia to możliwość zawierania umów między sklepami powyżej 200 m², a punktami odbioru opakowań. Chodzi szczególnie o galerie i parki handlowe, gdzie tak naprawdę punkt odbioru może się ograniczyć, jeżeli będzie taka wola po obu stronach, na podstawie umowy z właściwym oznaczeniem wszystkich placówek do jednego punktu. Chodzi o to, żeby przed każdym sklepem w galerii czy w parku handlowym nie musiał stać odrębny automat. Spowoduje to po pierwsze, ograniczenie kosztów, jasną informację skierowaną do konsumentów i ograniczenie kosztów w kontekście logistyki, administracji i ewidencji. Tak naprawdę jeden największy sklep będzie mógł przejąć obowiązki od innych sklepów, które na przykład nie są gotowe na wdrożenie tego systemu.

Kolejną kwestią praktyczną, o której chciałbym powiedzieć, jest utworzenie organizacji parasolowej. Jest to naszym zdaniem organizacja, która mogłaby stanowić świetną platformę dla zbudowania dialogu pomiędzy wszystkimi interesariuszami z jednej strony, a z drugiej strony dbałaby o właściwe działanie systemu i stanowiłaby platformę

do dialogu czy też wypracowania standardów. Takie rozwiązanie zaproponowaliśmy w swojej poprawce.

Kolejna kwestia, o której chciałbym powiedzieć, to ograniczenie możliwości podpisania umowy przez sklep tylko z jednym operatorem. Wydaje się, że w kontekście działania wielu operatorów jest to istotnym i racjonalnym podejściem z punktu widzenia działania systemu.

Kolejna poprawka – o charakterze praktycznym. Jeżeli do sklepu nie zgłosi się żaden operator z propozycją umowy, to uważamy, że nie powinno być możliwości nałożenia na ten sklep kary finansowej za brak umowy. Jeżeli ktoś się do nas nie zgłasza, to trudno żebyśmy ponosili za to konsekwencje.

Kolejna kwestia to zwrot kaucji konsumentowi w ekwiwalentnej formie. Wydaje nam się, że nie ma doprecyzowanego przepisu w ustawie, który umożliwia zwrot kaucji w innej formie niż gotówka. Naszym zdaniem jest to nie w pełni doprecyzowane, w związku z tym proponujemy, żeby jeżeli konsument wybierze inną formę, program lojalnościowy, płatność bezgotówkową, to żeby mógł tej płatności dokonać w sklepie. Dla nas jest to ułatwienie, ponieważ umożliwia również rozliczanie tych transakcji przez kasy samoobsługowe.

Na koniec w związku z tymi poprawkami, o których wspomniałem i które mają charakter de facto praktyczny realizacji systemu, wnosimy o możliwość rozważenia przez Wysoką Komisję przesunięcia wdrożenia systemu kaucyjnego na 1 stycznia 2026 r. Uzasadnię to tym, że po pierwsze, handel jest najbardziej obciążony wdrożeniem systemu wszelkimi inwestycjami. Proszę zwrócić uwagę, że w październiku zaczyna się okres świąteczny, a jeżeli w tym momencie będziemy wdrażać system, to nasz personel już bardzo obciążony wzrostem obrotów i sprzedaży związanych z okresem świątecznym będzie jeszcze bardziej obciążony obsługą systemu kaucyjnego, szczególnie przy zbiorce manualnej. Będzie to dla nas bardzo poważne obciążenie. Przypominam, że tak naprawdę twarzą systemu kaucyjnego wobec konsumenta będzie handel i tylko handel, czyli komfort obsługi klienta. Prawidłowe wdrożenie w placówkach handlowych umożliwi osiągnięcie celów, czyli zachęcenie klientów do zwrotu opakowań w systemie kaucyjnym oraz jego efektywność z punktu widzenia wszystkich interesariuszy. Handel w tym momencie, biorąc pod uwagę już podjęte inwestycje i te, które będą musiały być podejmowane, chce zapewnić jak najlepszą obsługę konsumentów i naszym zdaniem jest to możliwe dopiero od 1 stycznia 2026 r. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Apeluję o zwięzłość wypowiedzi i zamarkowanie tylko tych kwestii, które zostały przez państwo szczegółowo opisane w pismach. Zapraszam pana Jacka Wodzisławskiego.

Prezes zarządu Fundacji na rzecz Odzysku Opakowań Aluminiowych RECAL Jacek Wodzisławski:

Dziękuję za udzielenie głosu. Jacek Wodzisławski, Fundacja na rzecz Odzysku Opakowań Aluminiowych RECAL. W miarę możliwości będę starał się mówić krótko, dlatego że mam listę czterech punktów i chciałbym zacząć od poparcia pana Karola Steca, jeżeli chodzi o organizację parasolową. Również uważamy, że elektroniczny rejestr obejmujący wszystkie transakcje na rynku kaucyjnym powinien objąć wszystkich operatorów tak, żeby był jeden punkt, który w czasie rzeczywistym widzi wszystkie operacje przeprowadzane na tym rynku. W sytuacji kiedy dojdzie do sporu pomiędzy operatorami, nie wyobrażam sobie, żeby w drodze pozwów cywilnoprawnych następowały tego typu rozstrzygnięcia. Chciałbym zwrócić uwagę na to, że ustawa wprowadza dosyć specyficzną sytuację powodującą, że opłaty produktowe dla puszek napojowych, gdzie sytuacja wymogu poziomów zbierania oraz poziomów recyklingu spowoduje, że opłata produktowa w wersji maksymalnej dla puszek napojowych może wynosić 6,40 zł za każdy kilogram, a te same przepisy dla opakowań po produktach niebezpiecznych ustanawiają tę stawkę opłaty na poziomie 2 zł. Nie rozumiem, dlaczego puszki mają być ukarane ponad trzy razy większą opłatą produktową niż opakowania po produktach niebezpiecznych. Jesteśmy orędownikiem modulacji stawek opłat kaucyjnych, dlatego że puszki napojowe, które reprezentuję, zazwyczaj są to małe pojemności – ustawa mówi o tym, że chodzi o opakowania plastikowe do pojemności 3 l. My się najzwyczajniej w świecie boimy, że jeżeli będzie ta sama

stawka opłaty kaucyjnej dla opakowania o dużej pojemności i o małej pojemności, to konsumenci kupią te o pojemności większej, pozbywając się opakowania, ponieważ opakowanie 3 l będzie mniej więcej odpowiednikiem 9 kaucji dla puszki o pojemności 0,33 l. Chcę zwrócić uwagę, że wprowadzacie państwo bardzo wysokie wymogi dla opakowań kaucyjnych, a opakowania, które pozostają poza systemem kaucyjnym, nie mają tych samych zasad gry, bo one mają dużo niższe wymagane poziomy recyklingu. Proszę, żeby szanowna Komisja zastanowiła się, czy nie wprowadzić takich samych poziomów zbierania dla opakowań nieobjętych systemem kaucyjnym. Mówię oczywiście o opakowaniach dla napojów. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Poproszę pana Krzysztofa Hornickiego.

Ekspert Business Centre Club ds. ochrony środowiska Krzysztof Hornicki:

Dzień dobry państwu. Krzysztof Hornicki, mam przyjemność pełnić funkcję eksperta ds. ochrony środowiska w Business Centre Club. Postaram się mówić zwięźle. Przede wszystkim najważniejszą kwestią jest utrzymanie terminu 1 października 2025 r. jako terminu uruchomienia systemu. Data ta była już dwukrotnie przekładana. Mieliśmy 1 stycznia 2025 r., 1 lipca 2025 r., a teraz 1 października 2025 r. potwierdzony na konferencji przez pana premiera, więc z tego względu jest to bardzo istotne, żeby tego terminu znowu nie zmieniać pod kątem zaufania do przepisów prawa i do państwa jako do instytucji.

Zgadzam się co do okresu przejściowego, natomiast powinien on być uzależniony od daty uruchomienia systemu, a nie od daty zawarcia umowy z operatorem. Powinna być ustalona konkretna ilość miesięcy, ale od 1 października 2025 r., tak żeby ten przepis obowiązywał wszystkich w równym zakresie i nie był uzależniony od daty zawarcia umowy, a od daty wejścia systemu.

To, na co chciałbym państwu zwrócić szczególną uwagę i to będzie ostatnia uwaga, to kwestia własności opakowań, która musi pozostać bez zmian. Operator, który odbierze opakowania, powinien posiadać prawo własności, ponieważ po pierwsze, w odmiennej sytuacji będzie w każdym sklepie tyle maszyn albo tyle punktów zbiórki manualnej, ile operatorów, bo jeżeli jakiś operator nie będzie miał prawa własności do opakowania, to będzie 8-10 maszyn różnych operatorów, a po drugie, ustawa zawiera już rozwiązanie, które pozwala rozliczyć się operatorom między sobą, czyli umowę między podmiotami reprezentującymi.

Podmiot reprezentujący może zwrócić towar fizycznie drugiemu podmiotowi reprezentującemu na dwa sposoby albo może się z nim rozliczyć finansowo. Zdecydowanie zwracam uwagę, że zmiana kwestii własności opakowań spowoduje taką ilość punktów zbierania w sklepach, ilu będzie operatorów, a będzie to skrajnie szkodliwe dla systemu i dla konsumentów, którzy będą musieli wiedzieć, do której maszyny wrzucić opakowanie A, a do której maszyny wrzucić opakowanie B. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Pan Konrad Nowakowski.

Prezes Polskiej Izby Odzysku i Recyklingu Opakowań Konrad Nowakowski:

Konrad Nowakowski, Polska Izba Odzysku i Recyklingu Opakowań. Pani przewodnicząca, panowie posłowie i panie posłanki. Po pierwsze, dziękuję za możliwość zabrania głosu i za to, że wcześniej również mieliśmy taką okazję. Ciąg zdarzeń jest dla nas trochę zaskakujący i biorąc pod uwagę terminarz, bardzo prosilibyśmy o to, żebyśmy dochowali czasu i żeby ta nowelizacja weszła w życie, ponieważ biznes żyje prawem, które jest opublikowane, ale od dłuższego czasu ma deklaracyjną świadomość, że nastąpi przesunięcie wejścia w życie systemu kaucyjnego. Mówiliśmy o listopadzie, teraz mówimy o październiku i niestety biznes nie jest do końca przygotowany na to, żeby w obecnym stanie prawnym wejść w system kaucyjny.

Wdrożenie zmian ustawy z punktu widzenia biznesu i społeczeństwa jest wskazane, a co więcej, nie wyobrażamy sobie, że ta ustawa nie wejdzie w życie w tym roku. Jeżeli chodzi o terminy, które są zaproponowane, to uważamy, że termin październikowy jest

już konsensusem i nie powinniśmy nad tym zbytnio dyskutować. Niech prawo zaistnieje w takim kształcie, żeby można było je wdrożyć.

Jeżeli chodzi o postulowane zmiany, to chciałbym zwrócić uwagę na dwa punkty. Pkt 1 to podmiot parasolowy. Uważam, że jest on rzeczą niezbędną do prawidłowego funkcjonowania w zakresie przebiegu kaucji. Kaucja i wartość kaucji obrotu gotówkowego, która jest związana z kaucją – budżety czy kapitały wszystkich podmiotów reprezentujących to jest mniej niż 1% kaucji, czyli wszystkie kapitały podmiotów reprezentujących w żaden sposób nie pokryją wysokości kaucji, jeżeli nie będzie przepływu kaucji pomiędzy podmiotami reprezentującymi. Przepływ kaucji powinien być monitorowany, nadzorowany i to właśnie podmiot parasolowy może to umożliwić. Jeżeli nie ma chęci, żeby podmiot parasolowy był pod skrzydłami Ministerstwa Klimatu to oczywiście wnioskujemy o to, żeby podmiot parasolowy powstał przez przedsiębiorców, ale żeby zasady funkcjonowania były obligatoryjne dla wszystkich podmiotów, które uzyskają koncesję na działania w ramach systemu. Podmiot parasolowy sam usankcjonuje zasady, które powinny dotyczyć wszystkich podmiotów.

Jeżeli chodzi o transport, to na pewno jesteśmy za tym, żeby zastosować zwolnienie z zakresu zbiórki przez powolne działanie organów administracyjnych, a jest to konieczne, żeby system zadziałał. Proszę też o rozważenie tego, że część transportów do jednostek handlowych będzie realizowana w formie modalnej, czyli na jednostce transportowej będzie jednocześnie produkt oraz wydzielona część na zbiórkę odpadów, a w obecnym stanie legislacyjnym to taki transport w 100% będzie zachodził z tabliczką „Odpady”. Wygląda to trochę źle, jak pod jednostkę handlową przyjeżdża samochód z produktami spożywczymi z tabliczką „Odpady” i z tego samochodu jest wyładowywany produkt spożywczy, tylko dlatego, że w oddzielnej przestrzeni są zbierane opakowania w ramach systemu kaucyjnego. Wnioskujemy więc również o rozważenie zwolnienia z konieczności oznakowania pojazdów tabliczką „Odpady”. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Proszę o zabranie głosu pana Marcina Uchmana.

Wiceprzewodniczący zarządu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej Marcin Uchman:

Dzień dobry. Marcin Uchman, wiceprzewodniczący zarządu Związku Gmin Wiejskich. Jeżeli chodzi o samorządy, to jest to oczywiście kwestia uszczerbku w dochodach. Generalnie wiele samorządów wybudowało instalacje związane z recyklingiem i poniosło na to olbrzymie nakłady. Były to również inwestycje realizowane z funduszy unijnych. W tym momencie chcę zgłosić wniosek do rozważenia związany z tym, że system kaucyjny wprowadza uszczerbek, jeżeli chodzi o dochód i pozbycie się tych najbardziej wartościowych frakcji pod kątem recyklingu. Instalacje generalnie są przygotowane do tego, aby...

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

My znamy to zagadnienie i ono na pewno będzie dyskutowane przy ropie i przy nowelizacji ustawy o czystości i porządku w gminach, ale prosiłabym o skupienie się na tym konkretnym przedłożeniu. Czy postulujecie państwo jakieś poprawki?

Wiceprzewodniczący zarządu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej Marcin Uchman:

Jest to kwestia oczywiście tego, aby wprowadzić jakiś program osłonowy dla tych samorządów, które utracą dochody, jeżeli chodzi o tą wartość...

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Ten temat jest poza materiały ustawy, chociaż oczywiście jest on bardzo ważny. Tak jak mówię, mamy szybko i sprawnie procedować nad tym przedłożeniem. Z całym szacunkiem dla tego zagadnienia.

Wiceprzewodniczący zarządu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej Marcin Uchman:

To krótko tylko przedstawię te kwestie, które chciałbym poruszyć. Cieszę się, że jest to już w jakiś sposób procedowane i macie to państwo w pamięci. Kwestia druga, czyli

system kaucyjny, który będzie uciążliwy dla części osób mieszkających w gminach. Gminy bądź sami mieszkańcy prawdopodobnie będą musieli wyposażyć niektóre nieruchomości w dodatkowy pojemnik. Kolejna kwestia, czyli to, o czym wspominali przedmówcy, jeżeli chodzi o właścicieli odpadów. System kaucyjny ustala właścicieli odpadów objętych tym systemem. Podmiotowi reprezentującemu przysługuje prawo własności odpadów powstałych z opakowań, o których mowa w załączniku nr 1a do ustawy zebranych w ramach systemu kaucyjnego. Odpady opakowaniowe mogą być jednak również pod kontrolą samorządu. Zgodnie z art. 3 ust. 2a ustawy czystościowej do PSZOK będą mogły trafić te odpady opakowaniowe objęte systemem na podstawie umowy zawartej pomiędzy podmiotem je prowadzącym a reprezentującym. Przepisy nie zawierają jednak regulacji na temat szczegółów dotyczących tej umowy, a ważny jest sposób finansowania i zagospodarowania tych odpadów na PSZOK. Zastosowanie ma również tutaj art. 40i ust. 1 pkt 6 ustawy opakowaniowej, który stanowi, że zadaniem podmiotu reprezentującego w ramach systemu kaucyjnego jest finansowanie kosztów zebrania opakowań i odpadów opakowaniowych przez inny punkt zbierający opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem w ramach innego punktu, który mieści się w PSZOK. Te przepisy w praktyce muszą być doprecyzowane.

Ostatnia kwestia. Zgodnie z art. 9 ustawy czystościowej w sprawozdaniach składanych przez podmioty prowadzące PSZOK wykluczone są odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym. Zgodnie z art. 3 ust. 2a ustawy czystościowej możliwe jest przyjmowanie takich opakowań i odpadów opakowaniowych przez PSZOK. Prosiłbym o przeanalizowanie tych kwestii.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Rozumiem, że chodzi panu o kolizję tych unormowań?

Wiceprzewodniczący zarządu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej Marcin Uchman:

Dokładnie.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. To bardzo ważne spostrzeżenie. Poproszę pana Macieja Ptaszyńskiego z Polskiej Izby Handlu.

Prezes Polskiej Izby Handlu Maciej Ptaszyński:

Dzień dobry państwu. Bardzo dziękuję za możliwość zabrania głosu. Polska Izba Handlu jest najszerzą reprezentacją handlu detalicznego w Polsce, bo reprezentujemy około 30 tys. sklepów i hurtowni. To są z reguły sklepy mniejszych powierzchni, które w dużym stopniu będą miały do czynienia z tym systemem aukcyjnym i będą tak naprawdę jego głównym interfejsem. To, z czym przychodzą do nas przedsiębiorcy, właściciele sklepów i ich menedżerowie, to przede wszystkim kwestia tego, że na chwilę obecną nie ma tak naprawdę jeszcze tej podstawy prawnej, w efekcie czego nie mogą procedować dalej – na przykład zamawiania maszyn. Wstrzymane są działania i w związku z tym po wejściu w życie ustawy potrzebny będzie czas na to, żeby te maszyny zamówić, zainstalować, zintegrować i uruchomić. W związku z tym wydaje się, że termin 1 października 2025 r. jest za krótkim terminem. W żadnym z krajów, w których system kaucyjny był wprowadzony, a w Europie jest 15 lub 16 systemów, ten okres od przyjęcia legislacji do wejścia w życie systemu nie był krótszy niż dwa lata, a my chcemy przeznaczyć na to tylko rok. Naprawdę istotne jest, żeby wydłużyć termin 1 października 2025 r. do pełnego roku.

W związku z tym, że będzie wielu operatorów i ogromne portfolio produktów, które będą objęte systemem kaucyjnym, istotne jest stworzenie jednolitej organizacji parasolowej. Stworzenie tej organizacji, która będzie dbała o jednolite standardy i uporządkowanie systemu, jest absolutnie niezbędne, żeby uniknąć chaosu przy wprowadzaniu go w życie. Dwa kluczowe postulaty, czyli przesunięcie na koniec przyszłego roku wejścia w życie systemu kaucyjnego i organizacja parasolowa.

Oczywiście podpisujemy się też od pod postulatami, które przedstawił pan dyrektor Stec, czyli kwestie nieobjęwania opakowań VAT. Popieramy również kwestię uporządkowania podpisywania umowy z wieloma operatorami lub sytuacji, kiedy żaden operator

nie chce podpisać umowy ze sklepem. To również są kwestie, które z naszej perspektywy są istotne. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Ja tylko w kwestii organizacji parasolowej, bo ona się powtarza. Czy rozważaliście państwo i czy w państwa propozycjach mieści się, że niekoniecznie musi to być organizacja w rozumieniu ustrojowym, czyli stowarzyszenie, izba czy jednostka organizacyjna, a na przykład jakaś platforma cyfrowa, która agregowałaby dane od poszczególnych operatorów? To pytanie w zawieszeniu i niekoniecznie oczekuję od razu odpowiedzi, ale już wcześniej pojawiały się takie pomysły i wydawałoby się, że to byłoby takie BDO, ale w lepszym rozumieniu, które mogłoby porządkować te kwestie. Pozostawiam tę kwestię do rozważenia. Dziękuję bardzo. Poproszę pana Piotra Mazurka z Konfederacji Lewiatan.

Ekspert ds. Gospodarki Obiegu Zamkniętego w Departamencie Energii i Zmian Klimatu Konfederacji Lewiatan:

Dzień dobry. Szanowna pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie, pani minister. Bardzo dziękuję za umożliwienie mi zabrania głosu. Również postaram się wypowiedzieć krótko, bo mamy kilkanaście poprawek, natomiast teraz chciałbym przedstawić tylko te najważniejsze. Na pewno od samego początku zależało nam na przesunięciu ustawy na 2026 rok, jeżeli mówimy o systemie kaucyjnym.

Nie chcę się powtarzać i nie chcę mówić o tych argumentach, o których mówili moi przedmówcy, natomiast chcę zwrócić uwagę na temat rozszerzonej odpowiedzialności producenta, która jest również bardzo ważna. Postulujemy, aby te dwie regulacje mogły wejść przynajmniej równocześnie i to jest możliwe realnie do zrealizowania, pod warunkiem, że system kaucyjny zostanie przesunięty na 2026 rok, ponieważ trudno będzie zrealizować postulat, aby rozszerzona odpowiedzialność producenta również weszła w życie w październiku 2025 roku, biorąc pod uwagę, że ministerstwo cały czas jeszcze pracuje nad projektem w tym zakresie.

Jako Konfederacja Lewiatan widzimy ten problem horyzontalnie, jeżeli chodzi o system kaucyjny, bo zrzeszamy zarówno organizacje, które mają w sobie sieci handlowe, handel duży, mały, ale w ramach naszej organizacji są również operatorzy, firmy odbierające odpady i recyklerzy, więc staramy się patrzeć na ten problem horyzontalnie i widzimy, że 2025 rok to jest zbyt wcześnie na wprowadzenie tych zmian. Rok 2026 to jest optymalna data, żeby nie doprowadzić do chaosu, który miał miejsce w innych krajach, w których był wprowadzany system kaucyjny między innymi na Węgrzech i w Rumunii. Tam na początku systemu były bardzo duże problemy. Spróbujemy tego uniknąć i przesunąć ten system na 2026 rok.

Przechodząc dalej, również jesteśmy za całkowitym wyłączeniem VAT z obciążenia podatkiem niezwróconej kaucji. Uważamy, że to będzie najbardziej rozsądne rozwiązanie w szczególności, że dyrektywa odpadowa również mówi o tym, aby nie obciążać tej kaucji podatkiem i wtedy ta niezwrócona kaucja w całości będzie mogła być przekazywana na cele związane z rozwojem tego systemu.

Trzecia rzecz to okres przejściowy. Tak jak moi przedmówcy, postulujemy w sprawie tego, aby okres przejściowy dla opakowań, które zostaną wprowadzone już po przystąpieniu przez wprowadzających do tego systemu, był trzymiesięczny. Jeżeli ten system nie zostanie przesunięty, to również spowoduje to, że ten okres skończy się z 2025 rokiem.

Kolejna rzecz to poprawka techniczna doprecyzowująca terminy przekazania kaucji przez wprowadzających do operatora. Również widzimy problem, na który zwrócił uwagę PFPŻ, a mianowicie, żeby wydłużyć ten termin do siódmego dnia po zakończeniu miesiąca w przypadku opakowań jednorazowych, jeżeli mówimy o produktach wprowadzanych od 15 do końca dnia miesiąca, natomiast termin do 21 dnia miesiąca dla tych produktów, które były wprowadzone do połowy miesiąca. Jeżeli chodzi o opakowania wielorazowe, to proponujemy, żeby to był jeden termin, czyli siedem dni po zakończeniu roku kalendarzowego.

Kolejna rzecz to poprawka, którą nazwalismy operator odbiera – operator płaci, czyli doprecyzowująca przepisy w zakresie tego, że podmiot, który odbiera odpady z danej jednostki handlu, będzie zobowiązany do tego, żeby zwrócić zbierającemu kaucję. Doprowadzi

to do sytuacji, że będzie jasna i klarowna sytuacja zarówno po stronie operatorów wprowadzających, jak i jednostek handlu.

Kolejna rzecz to wyłączenie suplementów diety, o czym również wczoraj mówiliśmy, natomiast chciałbym zwrócić uwagę na bardzo poważną kwestię, a mianowicie suplementy diety są sprzedawane w aptekach. W Polsce mamy około 12 tys. aptek i punktów aptecznych, więc mam pytanie do ministerstwa, czy w ogóle rozważacie państwo wprowadzenie aptek do tego systemu? Czy właściciele sieci aptek i aptek indywidualnych mają świadomość tego, że już niebawem będą musieli wziąć udział w systemie kaucyjnym? Oczywiście zdajemy sobie sprawę, że pobór kaucji wiąże się z pewnymi utrudnieniami, ale proszę nie zapominać o bardzo ważnym aspekcie, a mianowicie o pacjentach, ponieważ suplementy diety staną się droższe, czyli cena dla pacjentów będzie wyższa. Z drugiej strony chcę zaznaczyć, że wszystko może być suplementem diety, czyli każdy sok i każdy płyn może być uznawany za suplement diety. Proszę pamiętać, że w Głównym Inspektoracie Sanitarnym jest rejestr, który reguluje to, co może być suplementem diety, a co nie może nim być, a także prawo farmaceutyczne w art. 86 mówi o tym, że apteka jest placówką ochrony zdrowia, a nie sklepem, gdzie można sprzedawać napoje.

Również zgadzamy się z punktem odnośnie do wyłączenia sklepów non food i również w nawiązaniu do suplementów tam również proponujemy, żeby wyłączyć z tego zakresu apteki, ale również sklepy meblowe, sklepy DIY, sklepy sprzedające artykuły budowlane i inne. Mamy to zapisane w miarę rozsądnie, jeżeli chodzi o tę poprawkę, a wszystkie poprawki przekazaliśmy do sekretariatu Komisji. W razie pytań oczywiście jesteśmy do dyspozycji, więc to na razie tyle. Bardzo dziękuję za możliwość zabrania głosu.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Poproszę pana Rafała Górskiego z Instytutu Spraw Obywatelskich.

Prezes Instytutu Spraw Obywatelskich Rafał Górski:

Dzień dobry. Rafał Górski, reprezentuję Instytut Spraw Obywatelskich, ale też Koalicję na rzecz Gospodarki Obiegu Zamkniętego. Skupię się na jednym wątku, czyli na terminie, ale zanim o tym powiem, chcę podziękować, posłom, posłankom, wszystkim urzędnikom ministerstw i politykom za to, że jesteśmy coraz bliżej wprowadzenia systemu kaucyjnego. To po pierwsze. Po drugie, powiem szczerze, że jak usłyszeliśmy o kolejnych zmianach odnośnie do terminu wprowadzenia systemu, to osobiście obawiam się, że to się nie skończy na tym terminie, który wprowadził premier Donald Tusk. Pamiętam, od kiedy w Polsce organizacje społeczne postulowały system kaucyjny i zagospodarowanie odpadów. W marcu 1993 roku powstało Ogólnopolskie Towarzystwo Zagospodarowania Odpadów 3R, czyli mamy już ponad 30 lat, od kiedy organizacje społeczne mówią o tym temacie. Tylko i wyłącznie, moim zdaniem patrząc na rzeczywistość społeczno-gospodarczo-polityczną, którą obserwuję od strony społecznej od 30 lat, to dyrektywa unijna spowodowała, że duży biznes w Polsce zechciał w ogóle coś zrobić w tym temacie. Teraz mówienie o tym, że jest za późno. Gdyby duży biznes w Polsce i międzynarodowe korporacje obecne w Polsce mniej patrzyły z pozycji chciwości i zysku na wyzwania, które nas trapią w zakresie zagospodarowania odpadów, to już dawno ten system by działał, bo duże firmy polskie i międzynarodowe z własnej inicjatywy i w ramach tak zwanej odpowiedzialności biznesu, o której się dzisiaj tyle mówi, przygotowały ten system, wprowadziły i nie byłoby żadnych lamentów o tym, że 1 stycznia 2025 r. to jest za wcześnie. Mam przed sobą książkę Bertold Kittel „System. Jak mafia zarabia na śmieciach” wydaną przez PWN. Autor jest byłym dziennikarzem śledczym „Rzeczpospolitej”, a obecnie reporterem TVN. Mam nadzieję, że wszystkie osoby, które są na sali, znają treść tej książki, bo obawiam się, że mamy do czynienia w Polsce cały czas od dekad z procederem...

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Przepraszam, ale, z całym szacunkiem, to są bardzo ważne publicystyczne tematy, a my staramy się rozmawiać detalicznie o konkretnym przedłożeniu. Rozumiem, że argument pierwszy jest przychylny dla przedłożenia rządowego, który definiuje datę na 1 października bądź, jeśli dobrze zrozumiałam, powrót do pierwotnej sytuacji, czyli do 1 stycznia 2025 r. Kwestia publicystyczna jest ważnym przedmiotem, ale na inną okoliczność. Czy ma pan jeszcze jakieś propozycje związane z przedłożeniem?

Prezes Instytutu Spraw Obywatelskich Rafał Górski:

Już kończę.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Chodzi o to, żeby pana wypowiedź była związana z tym konkretnym przedłożeniem rządowym. Czy ma pan jakieś propozycje zmian albo chce pan zwrócić uwagę na jakieś kolizje, tak jak jeden z przedmówców? To jest taka detaliczna, legislacyjna praca i są czasami dyskusje dotyczące imponderabiliów, do których na pewno to należy, ale tym razem chcielibyśmy skupić się na legislacyjnej pracy.

Prezes Instytutu Spraw Obywatelskich Rafał Górski:

Na pracy legislacyjnej jako Ogólnopolskie Towarzystwo Zagospodarowania Odpadów skupiamy się od 30 lat. Ostatnie zdanie. Nie powinniśmy odwlekać wprowadzenia systemu kaucyjnego, a odwlekane jest na rękę zyskom dużych korporacji, które zarabiają. O tym jest właśnie wspomniana przeze mnie książka wydana przez PWN. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. O głos poprosiła także pani Szymborska, przedstawicielka NIK.

Doradca techniczny w Najwyższej Izby Kontroli Małgorzata Szymborska:

Szanowni państwo, pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie, bardzo dobra inicjatywa, a oczekiwany system kaucyjny powinien stymulować zebranie większej masy odpadów opakowaniowych. To wszystko jest jak najbardziej właściwe, ale dzisiaj oprę się wyłącznie na wynikach naszych kontroli. Już na przełomie kilku lat wydaje mi się, że cały czas nie jest zauważony jeden problem – przetworzenia tych odpadów, bo zdecydowanie zwiększy się masa zebranych odpadów. Są operatorzy, będzie zorganizowany system, ale co dalej? Osobiście nie zauważam tutaj jakichkolwiek środków do Narodowego Funduszu, bo wydatkowanie środków przez Narodowy Fundusz jest obarczone możliwościami finansowymi Funduszu i to mogą być dotacje, pożyczki i dotacje w niewielkim zakresie. W poprzednich latach podczas debat w Senacie czy Sejmie słyszałam, że ten potencjał recyklingu jest duży, natomiast wczoraj od tego samego przedstawiciela recyklerów słyszałam o potrzebie budowy instalacji. Z naszych kontroli wynika, że czasami odpady są wywożone kilkaset kilometrów i są wywożone nawet poza granice kraju – mówię o odpadach surowcowych zbieranych w systemie komunalnym, już pomijając inne odpady. Czy ten potencjał został w jakikolwiek sposób zbadany? Czy zostały zbadane możliwości przetworzenia odpadów? Czy przewidziano dla Narodowego Funduszu zapewnienie środków, bo być może właściwe byłoby, żeby rzeczywiście ten system funkcjonował od początku do końca? Może warto byłoby przemyśleć na przykład stworzenie programu priorytetowego, który pozwoliłby na staranie się zainteresowanych o ośrodki na budowę i modernizację instalacji. RIPOK, do których skierowana będzie część z tych odpadów, w procesie R12 dosortowują i przygotowują odpady do dalszych procesów. To nie są instalacje recyklingu, więc czasami w sprawozdaniach gmin jest używany proces R12 i jest traktowany jako recykling, ale te odpady idą dalej przez pośredników. W ewidencji odpadów karta przekazania jest pomiędzy dwoma podmiotami, czyli przekazującym i odbierającym, a później ta ścieżka się urywa i nie wiadomo, dokąd trafiają te odpady. Proponowałabym, o ile będzie to możliwe, uwzględnienie w projekcie ustawy umożliwienia rozwoju instalacji przetwarzających odpady, bo system będzie hulał, tylko gdzieś to się będzie zatrzymywało. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję. To jest bardzo ważny problem, tyle tylko, że jest on poza materialem tej ustawy, ale to tylko potwierdza to, co mówi pani inspektor, czyli że kolejność wdrażania pakietu odpadowego nie jest optymalna, bo powinniśmy zacząć między innymi od rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Oprócz tego powinniśmy się przyjrzeć w tym kontekście także ustawie o czystości i porządku w gminach i generalnie o finansowaniu inwestycji środowiskowych. To był cenny głos, zwłaszcza że wypływający z doświadczenia. Bierzemy to pod uwagę. Biorę to do siebie również jako przewodnicząca podkomisji do spraw monitorowania gospodarki odpadami przy Komisji Środowiska jako temat do szerszych analiz. Oczywiście ten temat dotyka ustawy, z tym że w tej materii ustawowej

i w tym zakresie jest niemożliwy do uwzględnienia, ale te głosy były również podnoszone na Komisji Środowiska. Proszę o głos panią Barbarę Groele ze Stowarzyszenia KUPS.

Sekretarz generalny stowarzyszenia Krajowa Unii Producentów Soków Barbara Groele:

Bardzo dziękuję. Barbara Groele, reprezentuję stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków, czyli tych wprowadzających na rynek w opakowaniach objętych systemem kaucyjnym – to są soki, nektary i również napoje z owoców i warzyw, które są na półkach sklepowych. Oprócz tego zrzeszamy również producentów półproduktów do tych wyrobów, które produkuje się z owoców i warzyw, czyli jesteśmy bardzo blisko samych producentów i rolników produkujących owoce i warzywa. Chcę zwrócić uwagę na jeszcze jeden aspekt, a mianowicie finansowy, który przed chwilą był przedstawiony przez panią z NIK. Proszę państwa, popieramy postulaty Andrzeja Gantnera, bo wspólnie je określaliśmy. Są to postulaty i poprawki, które mają na celu uszczelnienie systemu, zmniejszenie kosztów i uniknięcie wszelkich fraudów. Kto finansuje system kaucyjny wprowadzający? Są to opłaty uiszczane operatorom, pomniejszane są koszty budowania tego systemu o sprzedaż RPT czy też niezwrócona kaucja, dlatego bardzo apeluję do posłanek i posłów, aby zwracać uwagę i przyjąć nasze postulaty, ponieważ nieprzyjęcie tych poprawek wpłynie na podniesienie kosztów budowania systemu. Kto de facto zapłaci za ten system? Konsumenci, ale również producenci owoców i warzyw, jeśli konsument nie zaakceptuje poniesionego kosztu za zbudowanie tego systemu. Przecież producent wprowadzający na rynek będzie musiał podwyższyć ceny tego wyrobu, dlatego ważne jest, aby optymalizować wszelkie koszty, doszczelnić, doprecyzować i unikać podwyżek. Wszelkie inwestycje, które powstają i ich koszty będą zwrócone operatorom, recyklom czy handlarzom, natomiast my jako wprowadzający i konsumenci jesteśmy na końcu tego łańcucha. Bardzo proszę i apeluję, aby podchodzić do zmian rozsądnie i przyjąć nasze wszelkie postulaty. Bardzo ważne jest również uniknięcie niepotrzebnych ponoszonych kosztów, choćby z braku okresu przejściowego na opakowania.

My, jako stowarzyszenie, zrzeszamy bardzo dużo małych i średnich producentów soków, nektarów i napojów, a to jest ten najsłabszy wprowadzający, który w przyspieszonym procesie będzie ponosił koszty opakowań, które będzie musiał zutilizować, więc w grę wchodzi tu jeszcze kwestia obciążenia środowiska. Wprowadzający poniesie też koszty domówienia i zaprojektowania nowych opakowań i etykiet w okresie, gdyż wszyscy będą to robić i zmieniać. Im krótszy okres, tym wyższe będą koszty przygotowania się do wdrożenia tego systemu. Proszę i apeluję, aby postarać się przyjąć nasze wnioski. Wiemy, że system kaucyjny to jest część rozszerzonej odpowiedzialności producenta, a my to rozumiemy, nie uchylamy się i jesteśmy gotowi je przyjąć, ale w rozsądnym czasie i po uszczelnieniu tych wszystkich niepotrzebnych aspektów, które mogą skutkować fraudami. Bardzo serdecznie dziękuję ministerstwu, a w szczególności pani Anicie Sowińskiej za przychylenie się do naszych postulatów, za zrozumienie i zorganizowanie wielu spotkań w zespole. System jest tak mocno skomplikowany i jest to tak duże obciążenie dla gospodarki, że cieszymy się, że udało się przyjąć wiele naszych praktycznych uwag i że znalazły one zrozumienie. Bardzo serdecznie dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Czy pani minister Sowińska chce podsumować i odnieść się do tych wypowiedzi? Zanim udzieli pani głosu, chcę przekazać posłom, że dzisiaj wysłuchujemy wypowiedzi, a wnioski i dyskusję zostawiamy sobie na pierwsze szczegółowe spotkanie. Bardzo proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w MKiS Anita Sowińska:

Dziękuję. Szanowna pani przewodnicząca, panie posłanki, panowie posłowie. Bardzo dziękuję wszystkim zgromadzonym za te głosy. Dziękuję w szczególności za to, że wybrzmiało to, że ta ustawa musi być przyjęta przed końcem roku, niezależnie od tego, czy zgadzamy się co do tego, jaki jest termin wdrożenia, bo pojawiały się głosy przyspieszenia, utrzymania terminu i opóźnienia o kolejne trzy miesiące. Najważniejsze jest to, że chcemy wprowadzenia tej ustawy.

Jeżeli chodzi o pytania pana Andrzeja Gantnera z Polskiej Federacji Producentów Żywności Związek Pracodawców, to pierwsze pytanie dotyczyło własności odpadów.

Tak jak zaznaczałam na poprzednich spotkaniach i wczorajszej podkomisji, uważamy, że niestety nie jest to dobra poprawka. Oczywiście rozumiem państwa stanowisko, natomiast ta poprawka byłaby bardzo znacząca i też trzeba wziąć pod uwagę to, że w czasie konsultacji wybrzmiały różne głosy, między innymi również to, żeby własność odpadów należała do sklepów, tak jak jest na przykład w Niemczech, na co również się nie zgodziliśmy. To rozwiązanie, czyli sytuacja, w której własnością odpadów zajmuje się operator, to pośrednio jest to również producent, który ma podpisaną umowę z operatorem. Oczywiście zdaję sobie sprawę, że wytwórca, czyli wprowadzający, podpisuje umowę z jednym operatorem, ale operatorzy również muszą się starać, żeby byli jak najbardziej wydajni. Trzeba też spojrzeć na to szerzej, bo nie chcemy, żeby ten system był drogi, natomiast wydaje nam się, że jeżeli ustawowo byśmy zmusili państwa do tego, żeby rozdzielać odpady na kolory: transparentny, niebieski, zielony czy nawet według marki to bardzo podrożyłoby ten system, a oczywiście nie o to nam chodzi. Chcemy, żeby ten system był również ekonomiczny. Jeżeli chodzi o sklepy detaliczne, to była propozycja, żeby ten, który odbiera butelki, płacił również kaucję. W tej kwestii poproszę o wyjaśnienie pana naczelnika Zaliwskiego.

Naczelnik Wydziału Odpadów Poużytkowych w departamencie MKiS Tomasz Zaliwski:

Tomasz Zaliwski, naczelnik Wydziału Gospodarki Odpadami. W naszej ocenie przepis, który określa, że operator, który odbiera opakowania z jednostki handlowej i również zwraca kaucję tej jednostce jest do przyjęcia, natomiast nie podobała nam się forma tego, jak zostało to zaproponowane. Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MKiS Anita Sowińska:

Kolejna propozycja dotyczyła rozliczania kaucji i okresów rozliczeniowych. Ten postulat był zgłoszony przez kilka organizacji i my jako ministerstwo moglibyśmy się do niego przychylić. Jeżeli chodzi o okres przejściowy na zapasy, to tutaj również postulat ten był zgłaszany przez kilka organizacji, przy czym różnił się w paru przypadkach, bo w jednej opcji były to dwa miesiące, a w drugiej opcji trzy miesiące. Naszym zdaniem ta propozycja dwumiesięczna jest do przyjęcia. Jeżeli chodzi o propozycję dotyczącą eksportu, to nasza opinia jest negatywna. Jest to dosyć dziwna propozycja i naszym zdaniem ten przepis jest po prostu niepotrzebny.

Pytania ze Związku Pracodawców Browary Polskie. Jeżeli chodzi o butelki wielokrotnego użytku to chodziło o art. 40g i tutaj chodziło o rozliczenie kaucji po jednym roku. Jesteśmy przeciwni przyjęciu takiej poprawki, dlatego że to będzie miało bardzo duży wpływ na działalność operatorów, którzy muszą się rozliczać na bieżąco. Jeżeli chodzi o kwestie VAT, to później oddamy głos Ministerstwu Finansów.

Kolejne pytania pochodziły od pana Karola Steca z Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji. Jeżeli chodzi o zdalne i elektroniczne umowy, to ten przepis, który został zaproponowany, naszym zdaniem nie powinien zostać przyjęty. Chcę zaznaczyć, że w naszych propozycjach jest już możliwość zawierania elektronicznych umów, natomiast sama definicja elektronicznej lub dokumentowej formy jest dla nas kompletnie niejasna prawnie. Uważamy, że te przepisy, które zostały zaproponowane, są wystarczające. Obawiamy się, że umowy będzie można podpisywać w formie ankiety, a nie chcemy do tego dopuścić.

Kolejna propozycja dotyczyła sklepów non food i tak jak powiedziałam wcześniej, czyli na wczorajszej podkomisji, na pewno te przepisy są niewystarczające, dlatego że jest tutaj kompletny brak kwestii nadzoru nad takimi sklepami i kwestii również finansowania, czyli kto powinien to robić i jaki budżet jest na to przeznaczony. Brak jest przepisów kontrolnych, więc nie możemy przychylić się do przyjęcia tej ustawy, ale tak jak wspomniałam wcześniej, jeżeli sklep jest na terenie kompleksu galerii, to jak najbardziej może on skorzystać z jednego automatu na terenie tego kompleksu.

Kolejna rzecz to jest możliwość zawierania umów. Chodzi o zapis, że jeżeli automat jest w odległości 1 km, czyli 1000 m, to sklep nie musi zawierać takiej umowy. Naszym zdaniem jest to poprawka antykonsumencka, a naprawdę bardzo nam zależy na tym, żeby konsumenci mieli dobry dostęp do punktów odbioru i przypominam, że to wcale nie musi być automat, a może być to ręczna zbiórka.

Jeżeli chodzi o organizację parasolową, to również wyjaśniałam to wczoraj. Tych propozycji organizacji było dużo, natomiast też mamy sygnały od operatorów, że już są wypracowywane wspólne standardy techniczne, więc nie uważamy, żeby jakiegokolwiek zmiany były tutaj możliwe, a na pewno nie na dzień dzisiejszy. Uważamy, że jesteśmy na dobrej drodze do tego, żeby operatorzy wypracowali te standardy w sposób komercyjny, bo nie wszędzie musi ingerować państwo.

Jeżeli chodzi o kolejny postulat, czyli jeżeli do sklepu powyżej 200 m² nie zgłosi się żaden operator, to wtedy sklep nie musi wchodzić w system kaucyjny. Uważamy, że jest to bardzo teoretyczna możliwość i myślę, że mogłaby to być furtka do omijania systemu kaucyjnego. Nasza opinia jest tutaj negatywna.

Jeżeli chodzi o ekwiwalentną formę zwracania kaucji, to naszym zdaniem przepisy już to umożliwiają, aczkolwiek rzeczywiście, jeżeli klient chce, to powinien otrzymać zwrot kaucji w formie pieniężnej i to też jest ważne z punktu widzenia powszechności tego systemu. Sklepy tak czy inaczej będą na tym korzystać, bo widać to z doświadczenia innych krajów, a najczęściej jest to rozwiązywane w taki sposób, że klient po prostu robi zakupy w tym sklepie.

Jeżeli chodzi o przesunięcie systemu o kolejne trzy miesiące, to jak już wielokrotnie mówiliśmy, termin 1 października jest konsensusem. Dla nas również jako Ministerstwa Klimatu i Środowiska była to trudna decyzja, ale jakby uznajemy ten konsensus. Trzeba pamiętać, że to nie są tylko sklepy, bo podmiotem, który również jest ważny, są wytwórcy, którzy będą musieli rozliczyć się z poziomu selektywnej zbiórki i również będą chcieli mieć dostęp do surowca, więc dajmy szansę działać biznesowi. Również temu biznesowi związanemu z branżą recyklingową.

Jeżeli chodzi o pytania pana Jacka Wodzisławskiego z RECAL, to padło pytanie o opłaty produktowe dla puszek aluminiowych w porównaniu do opakowań po substancjach niebezpiecznych. Wykracza to poza obszar tej ustawy, natomiast oczywiście przyjrzymy się temu zagadnieniu.

Jeżeli chodzi o wysokość kaucji w zależności od wielkości, to również jesteśmy przeciwni tej zmianie, dlatego że po pierwsze, chcieliśmy, żeby ten system był prosty, czyli żeby było to 50 gr na butelkę plastikową i puszkę aluminiową, 1 zł na butelkę szklaną wielokrotnego użytku, a po wtóre, z punktu widzenia ekologicznego te większe opakowania powinny być teoretycznie tańsze, dlatego że powinny zachęcać do ich kupowania. Nie przychylamy się do tej propozycji.

Kolejne pytania pochodziły od pana Krzysztofa Hornickiego. Dziękuję za poparcie utrzymania daty 1 października. Jeżeli chodzi o okres przejściowy, to przychylamy się do tej propozycji dwumiesięcznej, natomiast padła tutaj jeszcze alternatywna propozycja, żeby to było od daty wejścia systemu, a nie od daty zawarcia umowy. Tutaj chciałabym wyjaśnić, że data, o której mówimy, to jest data przystąpienia do systemu kaucyjnego określonego w umowie, więc nie przychylamy się do tej propozycji, ponieważ nie uważamy, że ona jest zasadna.

Pan Konrad Nowakowski z Polskiej Izby Odzysku Opakowań poprosił o dochowanie czasu przesunięcia ustawy, że ten termin jest konsensusem i niech tak zostanie. Były również postulaty o podmiot parasolowy, o którym już mówiłam. Kolejna kwestia to zwolnienie z zakresu zbiórki i to był nowy postulat. Przeanalizowaliśmy to i uważamy, że nie powinien on być przyjęty. Przypominając wczorajszą debatę na pierwszym czytaniu, były też głosy posłów i posłanek o to, czy to nie rozszczelni systemu, gdzie wytłuma- czyłam, na czym polega system logistyki zwrotnej, natomiast to szło w zupełnie odwrotną stronę, w którą szły obawy posłów i posłanek, a my chcemy mieć zachowaną kontrolę, więc te tabliczki z nazwą odpadów powinny widnieć na transporcie.

Jeżeli chodzi o wypowiedź pana ze Związku Gmin Wiejskich w odniesieniu do instalacji wybudowanych w zakresie recyklingu, to chciałabym uspokoić, że branża recyklingowa, niezależnie od tego czy to jest podmiot prywatny, czy gminny, to skorzysta na tej ustawie, ponieważ tego czystego surowca będzie więcej. Branża recyklingowa wręcz wypowiadała się na wczorajszej podkomisji, że chce jak najszybszego wdrożenia tej ustawy.

Jeżeli chodzi o programy osłonowe dla gmin, to oczywiście była ustawa o gminach, ale też chciałabym wspomnieć o tym, że w przyszłym roku do Narodowego Funduszu

Ochrony Środowiska wpłyną pieniądze z SUP, czyli z opłat za plastikowe kubeczki i plastikowe opakowania do żywności, więc ten program zostanie stworzony. Oczywiście myślimy o tym, co robić i prowadzimy dialog z samorządami chociażby na temat aktualizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i chcemy państwu pomóc, czyli na przykład w bardziej skuteczny sposób ściągać należności, więc naprawdę jesteśmy bardzo otwarci. Jesteśmy otwarci również na inne propozycje, jak zresztą udowodniliśmy to w ustawie powodziowej, gdzie zaproponowaliśmy obniżenie kar za niezrealizowane poziomy zbiórki.

Jeżeli chodzi o dodatkowy pojemnik, to nie wiem, z czego wynika ta obawa, że ma być dodatkowy pojemnik, ponieważ opakowania będą zbierane w sposób selektywny w konkretnych punktach zbiórki. Rzeczywiście PSZOK mogą zbierać opakowania, natomiast PSZOK powinien mieć podpisaną umowę z operatorem. Jeżeli mieszkaniowiec przyniesie butelki i nie ma umowy z operatorem, to one powinny być potraktowane jako odpad, ale raczej jest to bardzo teoretyczna sytuacja.

Polska Izba Handlu również poruszała kwestię terminu. Jeżeli chodzi o termin, to chciałabym zauważyć, że przy wdrożeniu tego systemu termin 1 października będzie oznaczał, że system będzie wdrożony w dwa lata i dwa miesiące po przyjęciu ustawy. Jeżeli chodzi o umowy, to już mówiłam. Naszym zdaniem, jeżeli operatorzy nie chcieliby podpisać umowy z dużym sklepem, to naszym zdaniem mogłaby być to furtka do omijania systemu kaucyjnego.

Teraz uwagi Konfederacji Lewiatan. Jeżeli chodzi o system w Rumunii, to rzeczywiście dosłownie w pierwszych miesiącach, a właściwie na początku, Rumunia miała jakieś kłopoty techniczne, natomiast w tej chwili system działa bardzo dobrze, mają świetne wyniki i ma to duże poparcie społeczne. Patrzymy na to, że oczywiście jak w każdym projekcie i w każdej zmianie operatorzy mogą zrobić coś nie tak. Sama wdrażałam kiedyś systemy komputerowe jako menedżerka projektów i wiem, że mogą wydarzyć się różne rzeczy, natomiast miejmy nadzieję, że będzie to dobrze zarządzane i że takiej sytuacji nie będzie.

Jeżeli chodzi o okres przejściowy, to tak jak mówiłam, jesteśmy skłonni przychylić się do okresu dwumiesięcznego, ale nie do trzymiesięcznego. Jeżeli chodzi o terminy rozliczeń kaucji, to również jesteśmy skłonni się do tego przychylić.

Jeżeli chodzi o suplementy diety i apteki, to właśnie temu ma służyć to uszczelnienie, które robimy, czyli chociażby to, że kaucja podąża za butelką. Właśnie to było zidentyfikowane jako jedno z największych ryzyk ustawy, która jest teraz, czyli że jest wielka dziura i nie obejmowała ona na przykład branży HoReCa. Nie robimy teraz kolejnej dziury w postaci aptek. Jeżeli chodzi o same suplementy diety, to też uważamy, że nie powinniśmy ich zwalniać z kaucji, ponieważ to też jest możliwość próby ominięcia systemu kaucyjnego.

Jeżeli chodzi o pytania pana Rafała Górskiego z Instytutu Spraw Obywatelskich, to tak jak państwo widzą, były też głosy o przyspieszenie tego systemu. Książki, o której pan mówił nie czytałam, ale przeczytam.

Jeżeli chodzi o pytania pani Szymborskiej z NIK. Bardzo dziękuję za głos wspierający dla systemu kaucyjnego. Jeżeli chodzi o środki na branżę recyklingową, to chciałabym zaznaczyć, że w tej ustawie jest mechanizm, dlatego że opłaty produktowe, czyli forma kary dla wprowadzających, którzy nie zrealizują wymaganych poziomów zbiórki, czyli w tym roku przez kolejne do 2028 roku to jest minimum 77%, natomiast później to jest minimum 90%. Kary wzrastają, jeżeli wytwórca w ogóle nie wejdzie w system kaucyjny i te opłaty produktowe będą trafiać do NFOŚ i zasilać konto między innymi na projekty finansowe i wspomagające. To, co wczoraj na podkomisji wyraziła bardzo głośno branża recyklingowa, czyli że przede wszystkim oczekują wejścia tego systemu i chcą mieć gwarancję tego, że w końcu to zacznie działać, dlatego że oni mogą zrobić projekt biznesowy, jeżeli będą mieli gwarancję, że to rzeczywiście działa. Jestem przekonana, że te moce produkcyjne będą wzrastać, dlatego że również zmieniają się przepisy w Unii Europejskiej, czyli Unia Europejska zadbała poprzez dyrektywę SUP o to, żeby był popyt na recyklat, tak że to jest naprawdę kluczowa rzecz. Jeżeli będzie popyt, to będzie również podaż.

Jeżeli chodzi o pytania pani Barbary Groele ze stowarzyszenia Krajowa Unia Producentów Soków, to właściwie były to powtórzone pytania pana Andrzeja Gantnera, ale dziękuję za głos o uniknięcie fraudów, bo to jest jedna z głównych przyczyn, dlatego rozpoczęliśmy prace nad tą ustawą i chcemy ją jak najszybciej przyjąć. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Myślę, że tym sposobem wyczerpaliśmy porządek dzisiejszego posiedzenia. Zapraszam do przystąpienia do szczegółowej analizy. Prześlemy państwu informacje i materiały, o których rozmawialiśmy. Dziękuję bardzo za cierpliwość i merytoryczne opinie. Zamykam dzisiejsze posiedzenie podkomisji.